

Іванова Т.В.,
*д.держ.упр., професор кафедри менеджменту ЗЕДП,
Національний авіаційний університет, м. Київ.*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Удосконалення теоретико-методологічних засад державного регулювання сталого розвитку в сучасних умовах вимагає напрацювання та ефективного забезпечення чіткими алгоритмами регулювання збалансованого розвитку усіх сфер національної економіки, нових організаційних та інституційних механізмів взаємодії в системі державного регулювання, вироблення ефективних систем та показників оцінювання результативності регулювання сталого розвитку, як на рівні держави, так і на рівні кожного регіону.

Такий підхід цілком узгоджується із європейською стратегією соціально-економічного розвитку на довгостроковий період та Глобальними цілями України щодо сталого розвитку на період до 2030 року [5].

В цьому контексті суттєво актуалізується значення державного регулювання сталого розвитку, його стратегічного та цільового планування та оцінка ефективності процесів державного регулювання сталого розвитку України на основі аналізу та прогнозування індикаторів, які співвідставні з європейськими і світовими.

Саме тому основною метою державного регулювання досягнення цілей соціального, економічного і екологічного розвитку є підтримка безперервності процесів національної економіки на усіх рівнях, що дозволить забезпечити збалансованість, підвищити економічний, соціальний та екологічний потенціали, забезпечити гармонізацію функціонування усіх ланок управлінської системи.

Теоретичне осмислення управлінських процесів державного регулювання національної економіки в трансформаційному середовищі є однією з найголовніших складових теорії сталого розвитку оскільки визначення національної парадигми і стратегії сталого розвитку є надзвичайно назрілою науковою та практичною проблемою у галузі науки “Державне управління” і відбувається під впливом сучасних світових тенденцій, а також особливостей розвитку нинішнього етапу реалізації державної політики сталого розвитку України.

Науковою спільнотою встановлено, що державне регулювання охоплює більш ширшу сферу організаційної діяльності, порівняно з управлінням. У багатьох наукових дослідженнях державне регулювання визначається як функція державного управління, що характеризує, на наш погляд, нечітку визначеність у наукових поглядах щодо взаємозв’язку цих понять [4, ст. 93].

Аналіз підходів вітчизняних та іноземних науковців до визначення поняття “державне регулювання” свідчать, що і на сьогодні не вирішена проблема окреслення сфери дії та впливу на специфіку державно-управлінських і суспільних процесів понять “державне регулювання” та “державне управління” [1, ст. 268].

Узагальнюючи точки зору щодо поняття ”державне регулювання”, зазначимо, що визначати його можна, як систему заходів законодавчого, виконавчого та контрольного спрямування, що здійснюються державними інституціями; або як сферу діяльності держави для цілеспрямованого впливу на поведінку суб’єктів управління; або як одну із функцій державного управління.

Оскільки державне регулювання сталого розвитку передбачає організовані системні дії щодо забезпечення сталого і збалансованого функціонування економічної, екологічної та соціальної складових, то можна констатувати, що в основі державного регулювання є процес цілеспрямованого державного впливу.

В цілому, регулювання державно-управлінських процесів має важливе значення в реалізації концепцій, програм та стратегій сталого розвитку, оскільки ці процеси спрямовані,

як правило, на впровадження конкретних заходів державної політики сталого розвитку [2, ст. 101].

Важливо зауважити і те, що сфера впливу державного регулювання поширюється також і на пов'язані з державно-управлінськими процесами - процеси інституціоналізації.

Данну обставину необхідно обов'язково враховувати, як важливий чинник впливу у трансформаційному періоді розвитку, так як процеси інституціоналізації завжди пов'язані зі структурними, якісними та кількісними змінами щодо формалізації та функціонування суспільних відносин.

Разом з тим, підхід до розуміння державного регулювання лише, як до функції державного управління, є дещо спрощеним.

Це, на наш погляд, обумовлено тим, що нормативний регулюючий вплив здійснюється суб'єктами виконавчої влади не тільки на державні суб'єкти, але й на суб'єкти усіх форм власності.

Відповідно до цього державне регулювання сталого розвитку репрезентує динамічний процес впливу держави на процеси сталого розвитку та зорієнтоване на гнучку взаємодію соціальних та ринкових суб'єктів .

Отже, реалізація основних принципів, цілей та завдань, визначених у державній політиці сталого розвитку держави на усіх рівнях управління, здійснюється через вибір методів та інструментів впливу на державно-управлінські та інституційні процеси. При цьому необхідно завжди орієнтуватись на забезпечення збалансованості, стійкості та здатність всієї системи повертатись до стану рівноваги, що є головними ознаками сталості.

Література

1. Енциклопедичний словник з державного управління за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.Н. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 810 с.
2. Енциклопедичний словник з державного управління: наук. редколег. Ю.В. Ковбасюка (голова) [та інші] – К.: НАДУ, 2011. – 732 с.
3. Друкер П. Енциклопедія менеджмента/ П.Друкер. – М.: Вільямс, 2006. – 432 с.
4. Державне регулювання сталого розвитку України: теорія та практика: монографія/ З.М. Бурик. – Львів: Вид-во Простір: М., 2017. – 384 с.
5. Указ Президента України №722/2019 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>